

ZARZĄDZENIE Nr 25/2016
DYREKTORA ZARZĄDU ZIELENI MIEJSKIEJ w ŁODZI
z dnia 10 maja 2016 r.

**w sprawie wprowadzenia zasad funkcjonowania cmentarzy komunalnych
w Zarządzie Zieleni Miejskiej w Łodzi.**

Na podstawie § 4 ust 4 statutu jednostki budżetowej o nazwie „Zarząd Zieleni Miejskiej” w Łodzi, stanowiącego załącznik do Uchwały Nr XLVIII/975/12 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 12 września 2012 r.(Dz. Urz. Woj. Łódzkiego poz. 2836), zmienionej uchwałą Nr LXXVII/1601/13 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 11 grudnia 2013 r. (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego poz. 5584) oraz Regulaminu organizacyjnego Zarządu Zieleni Miejskiej w Łodzi, stanowiącego załącznik do Zarządzenia Nr 5587/VI/14 Prezydenta Miasta Łodzi z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie zatwierdzenia regulaminu organizacyjnego Zarządu Zieleni Miejskiej w Łodzi, w związku z ustawą z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 2126 i 2281.), Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 7 marca 2008 r. w sprawie wymagań, jakie muszą spełniać cmentarze, groby i inne miejsca pochówku, (Dz. U. z 2008 r. Nr 48 poz. 284), Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 1 sierpnia 2001 r. w sprawie sposobu prowadzenia ewidencji grobów (Dz. U. 2001 r. nr 90, poz. 1013) zmienionego Rozporządzeniami Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 lipca 2003 r. (Dz. U. z 2003 r. Nr 141, poz. 1370) i z 22 grudnia 2015 r.(Dz. U. z 2015 r. poz. 2257) oraz Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446)

zarządzam, co następuje:

§ 1. 1. Wprowadzam zasady funkcjonowania cmentarzy komunalnych w Łodzi, stanowiące załącznik do niniejszego zarządzenia.

2. Regulamin Cmentarza (załącznik Nr 1) i Zasady świadczenia usług kamieniarsko- budowlanych oraz porządkowo- pielęgnacyjnych (załącznik Nr 2) stanowią integralną część zasad funkcjonowania cmentarzy komunalnych w Łodzi.

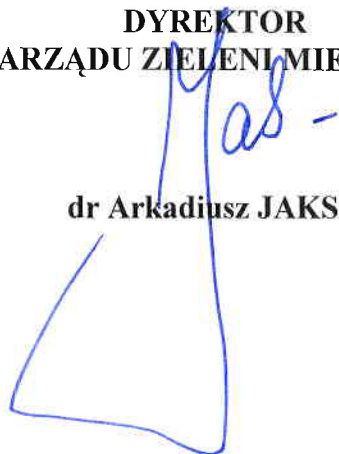
§ 2. Wykonanie zarządzenia powierzam kierownikom cmentarzy komunalnych.

§ 3. Nadzór nad przestrzeganiem zarządzenia powierzam Naczelnikowi Wydziału Cmentarzy Komunalnych.

§ 4. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem wydania.

**DYREKTOR
ZARZĄDU ZIELENI MIEJSKIEJ**

dr Arkadiusz JAKSA

Załącznik do zarządzenia Nr 25/2016
Dyrektora Zarządu Zieleni Miejskiej w Łodzi
z dnia 10 maja 2016 r.

Zasady funkcjonowania cmentarzy komunalnych w Łodzi

Podstawa prawna:

1. Ustawa z dn. 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (t. j. Dz. U. z 2015 r. poz. 2126 i 2281), Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 7 marca 2008 r. w sprawie wymagań, jakie muszą spełniać cmentarze, groby i inne miejsca pochówku zwłok i szczątków (Dz. U. 2008 r. Nr 48 poz. 284);
2. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 1 sierpnia 2001 r. w sprawie sposobu prowadzenia ewidencji grobów (Dz. U. 2001 r. nr 90, poz. 1013);
3. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 lipca 2003 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobu prowadzenia ewidencji grobów (Dz. U. z 2003 r. Nr 141, poz. 1370);
4. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 22 grudnia 2015 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobu prowadzenia ewidencji grobów (Dz. U. z 2015 r. poz. 2257);
5. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2001 r. w sprawie postępowania ze zwłokami i szczątkami ludzkimi (Dz. U. z 2001 r. Nr 153 poz. 1783);
6. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2016 r. poz. 446);
7. Uchwała Nr XLII/401/92 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 7 października 1992 r. w sprawie niektórych zasad zarządzania i korzystania z cmentarzy komunalnych na terenie miasta Łodzi.

Na łódzkich nekropoliach komunalnych obowiązują poniższe zasady:

1. Zakładanie i rozszerzanie cmentarzy należy do zadań własnych gminy.
2. Cmentarz należy utrzymywać jako teren zielony o założeniu parkowym.
3. Zieleń na cmentarzu jest chroniona przed zniszczeniem. Zarówno sadzenie jak i wycinanie drzew może nastąpić jedynie za zgodą Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego w przypadkach uzasadnionych racjonalną gospodarką zadrzewianiem oraz zgodnie z planem zagospodarowania terenu cmentarza.
4. Teren cmentarza powinien być ogrodzony –wysokość ogrodzenia min. 1,5 m z trwałego materiału.
5. Urządzanie oraz wykorzystywanie miejsc pod poszczególne rodzaje grobów powinny być zgodne z istniejącym planem zagospodarowania terenu cmentarza.
6. Przez grób zwykły ziemny rozumie się grób stanowiący dół, do którego chowa się trumnę ze zwłokami i zasypuje ziemią wydobytą z tego dołu.
7. Przez grób murowany rozumie się dół, w którym boki są murowane, a nad trumną zakłada się sklepienie.

8. Przez grób rodzinny rozumie się przestrzeń zapewniającą pochowanie dwu lub więcej trumien ze zwłokami. Przestrzeń ta nie może przekraczać powierzchni przeznaczonej na dwa groby pojedyncze w poziomie.
9. Groby na polach grzebalnych, przeznaczonych na groby zwykłe ziemne, powinny mieć minimalne wymiary:
 - dla zwłok dzieci do lat 6: dł. 1,2 m, szer. 0,6 m, gł. 1,2 m,
 - dla pozostałych zwłok: dł. 2,0 m, szer. 1,0 m, gł. 1,7 m ;
 - dla urn ze szczątkami zwłok: dł. 0,5 m, szer. 0,5 m, głębokość 0,7 m .
10. Groby rodzinne przeznaczone na składanie trumien w kierunku poziomym powinny mieć następujące wymiary dla jednego grobu: dł. 2,0 m, szer. 1,8 m (0,8 m + 0,2 m warstwa ziemi + 0,8 m), gł. 1,7 m .
11. W przypadku grobu ziemnego głębinowego głębokość powinna wynosić co najmniej 2,5 m (1,7 m + 0,3 m warstwa ziemi + 0,5 m); zatem dla każdej następnej trumny grób powinien być głębszy o 0,8 m, przy czym trumny powinny być przedzielone warstwą ziemi o grubości co najmniej 0,3 cm;
12. Groby murowane powinny mieć następujące wymiary minimalne dla jednego grobu: dł. 2,2 m, szer. 0,8 m, gł. 0,8 m .
13. W przypadku grobu wielomiejscowego w pionie trumny powinny być oddzielone od siebie murem lub betonem zbrojonym o grubości co najmniej 0,06 m, zaś każda następna komora grobowa powinna mieć głębokość min 0,8 m .
14. W przypadku grobu rodzinnego murowanego, w którym trumny mają być składane obok siebie na jednym poziomie komory grobowe powinny być o dł. 2,2 m, szer. 0,8 m o głębokości 0,8 m i oddzielone murem lub betonem zbrojonym o grubości co najmniej 0,06 m .
15. Nad ostatnim sklepieniem grobu murowanego przeznaczonego do składania trumien wykonuje się podmurówkę dla warstwy sanitarnej ziemi o miąższości co najmniej 30 cm .
16. Groby murowane wielournowe powinny mieć wymiary nieprzekraczające wymiary grobu murowanego pojedynczego tj. : dł. 2,2 m, szer. 0,8 m, głębokość 0,7 m .
17. Nisza w kolumbariach powinna mieć minimalne wymiary w świetle; gł. 0,4 m, szer. 0,4 m i wys. 0,4 m.
18. Na grobach można ustawiać nagrobki o wymiarach nieprzekraczających granic powierzchni grobu lub usypywać ziemię w postaci pagórka nad grobem.
19. Wszystkie groby muszą być oznaczone tabliczką nagrobną z podaniem imienia i nazwiska oraz daty zgonu zmarłego.
20. Grób nie może być użyty do ponownego chowania przed upływem 20 lat (decyduje data pochowania zwłok).

21. Przejścia między grobami mogą być zagospodarowane wyłącznie za zgodą zarządcy cmentarza oraz na warunkach przez niego określonych.
22. Korzystanie z miejsc i urządzeń cmentarzy jest płatne, a wysokość opłat ustala Prezydent Miasta.
23. Administrator cmentarza ma prawo do pobierania opłat za wykonane usługi na podstawie cennika stanowiącego załącznik do obowiązującego zarządzenia Prezydenta Miasta w sprawie ustalenia opłat cmentarnych.
24. Nie przyjmuje się opłat za miejsca grzebalne od osób, które pragną zapewnić sobie plac na przyszły pochówek za wyjątkiem miejsc obok grobów współmałżonka lub krewnych wstępnych i zstępnych, w celu umożliwienia budowy grobu rodzinnego.
25. Administrator cmentarza prowadzi księgę osób pochowanych w układzie rocznikowym zawierającą następujące dane osób, których zwłoki zostały pochowane:
 - nazwisko i imię (imiona)
 - nazwisko rodowe
 - stan cywilny
 - datę i miejsce urodzenia
 - datę i miejsce zgonu
 - informację, czy zgon nastąpił w wyniku choroby zakaźnej
 - imiona i nazwiska rodziców
 - datę pochowania
 - dokładnie określone miejsce pochowania według planu zagospodarowania cmentarza
 - w przypadku ekshumacji i przeniesienia do innego grobu na tym samym cmentarzu – datę i miejsce ponownego pochowania, a w przypadku ekshumacji poprzedzającej pochowanie na innym cmentarzu – datę ekshumacji oraz nazwę i adres cmentarza, na którym ma nastąpić ponowne pochowanie,
 - numer ewidencyjny
 - rodzaj grobu
 - ostatnie miejsce zamieszkania
 - numer aktu stanu cywilnego i datę rejestracji zgonu w rejestrze stanu cywilnego oraz nazwę urzędu, który zgon zarejestrował lub numer, datę i wystawcę innego dokumentu, z którego pochodzą dane dotyczące osoby pochowanej,
 - imię i nazwisko, adres i ewentualnie telefon osoby (lub organu), która zleciła pochowanie zwłok lub szczątków.Ponadto prowadzona jest księga grobów i alfabetyczny spis osób pochowanych w układzie rocznikowym.
26. Karty zgonu, na podstawie których dokonano pochowania zwłok powinny być przechowywane przez co najmniej 30 lat.
27. Prawo pochowania zwłok ludzkich ma najbliższa rodzina osoby zmarłej:
 - pozostały małżonek
 - krewni wstępni
 - krewni zstępni
 - krewni boczni do 4 stopnia pokrewieństwa
 - powinowaci w linii prostej do 1 stopnia

Prawo pochowania zwłok osób wojskowych zmarłych w czynnej służbie wojskowej przysługuje właściwym organom wojskowym w myśl przepisów wojskowych. Prawo pochowania zwłok osób zasłużonych wobec Państwa i społeczeństwa przysługuje organom państwowym, instytucjom i organizacjom społecznym. Prawo to przysługuje również osobom, które się do tego dobrowolnie zobowiązują.

28. Do organizowania ceremonii pogrzebowych na cmentarzach komunalnych uprawnieni są przedsiębiorcy wpisani do ewidencji działalności gospodarczej lub Krajowego Rejestru Sądowego, prowadzący działalność w zakresie usług pogrzebowych i pokrewnych. Czynności związane z organizacją pogrzebu mogą być również wykonywane przez osoby, które się tego podejmą.
29. Organizatorzy pogrzebów zobowiązani są do przestrzegania regulaminów, wprowadzonych przez Dyrektora Zarządu Zieleni Miejskiej w Łodzi.
30. Podstawowym dowodem daty pochowania jest wpis do księgi cmentarnej i zlecenie pochowania zwłok, które powinno zawierać:
 - imię i nazwisko oraz adres dysponenta grobu
 - dane osoby zmarłej
 - datę i godzinę pochówku
 - nr kwatery, nr rzędu, nr grobu.
31. W przypadku sporu o uprawnienie do złożenia zastrzeżenia między osobą wymienioną w art. 10 ust. 1 ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych a osobą nie wymienioną, pierwszeństwo ma osoba wymieniona w przepisie.
32. Skutkiem upływu dwudziestoletniego terminu i nie uiszczenia opłaty jest wygaśnięcie uprawnienia do grobu ziemnego, także i wówczas, gdy uiszczono opłatę za chowanie w grobie murowanym, a ostatecznie do wymurowania nie doszło i zwłoki pochowano w grobie ziemnym.
33. Dopóki zarząd cmentarza nie rozporządził miejscem na grób, dysponent może ponownie uiścić opłatę za dalsze 20 lat.
Upewnienie do grobu upływa więc z chwilą powstania prawa innej osoby do pochowania zwłok w tym grobie.
34. W przypadku grobu stanowiącego pamiątkę historyczną obowiązuje bezwzględny zakaz użycia grobu do ponownego chowania.
35. Przyjęcie przez administratora cmentarza zwłok do pochowania w istniejącym grobie następuje po ustaleniu, że osoba uprawniona do pochowania ma prawo do wskazanego przez nią grobu, brak jest przeszkód formalnych i technicznych oraz uiszczona została należna opłata cmentarna.
36. W przypadku, gdy nastąpiło już pierwsze pochowanie, ale są jeszcze wolne miejsca w grobie, zarząd cmentarza przyjmuje do pochowania osoby zmarłe wskazane przez dysponenta grobu po okazaniu przez niego karty zgonu wskazanej osoby.
37. Jeżeli administrator cmentarza nie posiada informacji o przeznaczeniu grobu dla konkretnych osób, kieruje się przy ustalaniu uprawnień do pochowania w nim także regułami dziedziczenia.

38. Do administratora cmentarza nie należy rozstrzyganie sporu, kto powinien być pochowany w danym grobie.

39. W sprawach nie uregulowanych niniejszym zapisem użytkownicy cmentarzy mogą zwracać się na piśmie do administratora cmentarzami.

40. Do podstawowych obowiązków administratora cmentarzami należą:

- udostępnianie miejsc grzebalnych niezależnie od wyznania i światopoglądu oraz umożliwienie sprawowania ceremoniałów pogrzebowych z tym związanych,
- sprawowanie ogólnego nadzoru nad wykonawcami usług pogrzebowych w części świadczonej na administrowanych nekropoliach komunalnych,
- stwarzanie wszystkim firmom pogrzebowym jednakowych warunków przy grzebaniu zmarłych,
- prowadzenie ksiąg cmentarnych zgodnie z pkt 26,
- urządzenie nowych kwater,
- wytyczanie i utwardzanie alejek cmentarnych,
- utrzymanie porządku i czystości na administrowanym terenie (zamiatanie, odsnieżanie, usuwanie nieczystości płynnych i śmieci, sprzątanie i dezynsekcja pomieszczeń sanitarnych),
- przeprowadzanie napraw i konserwacji substancji cmentarzy (kaplic, budynków administracyjnych, ogrodzeń, pomp itp.),
- konserwacja urządzeń nagłaśniających,
- pielęgnacja i utrzymanie zieleni.

Osobami bezpośrednio odpowiedzialnymi za realizację ww. zadań na terenie poszczególnych nekropolii są kierownicy cmentarzy.

41. Celem umożliwienia oddawania należytej czci zmarłym oraz zapewnienia porządku ustala się Regulamin Cmentarza (zał. nr 1).

42. Celem zapewnienia porządku i utrzymania właściwej infrastruktury na cmentarzu komunalnym ustala się zasady świadczenia usług kamieniarsko-budowlanych i porządkowo-pielęgnacyjnych przez firmy (zał. nr 2).

REGULAMIN CMENTARZA

Celem umożliwienia oddawania należytej czci zmarłym oraz dla zapewnienia porządku i utrzymania właściwego stanu estetycznego powierza się ten cmentarz wraz z jego urządzeniami szczególnej trosce osób przebywających na jego terenie oraz zaleca się stosowanie poniższego regulaminu.

1. Cmentarz jest otwarty codziennie w okresie: od 1 kwietnia do 30 września od godz. 7⁰⁰ do 20⁰⁰, w pozostałych miesiącach od godz. 8⁰⁰ do 17⁰⁰.
2. Kancelaria cmentarza czynna jest w dni robocze w godz. 8⁰⁰ do 16⁰⁰ (w okresie 01.04-30.09 we wtorki od godz. 8⁰⁰ do 17⁰⁰) i udziela wszelkich informacji zainteresowanym.
3. Osoby przebywające na terenie cmentarza obowiązane są do: zachowania ciszy, powagi i szacunku należnego zmarłym, dbania o porządek i czystość na odwiedzanych grobach i w ich otoczeniu.
4. Przebywanie na terenie cmentarza dzieci w wieku przedszkolnym dozwolone jest wyłącznie pod opieką osób starszych. Za zorganizowane grupy odwiedzające cmentarz odpowiadają kierownicy tych grup.
5. Niedozwolone jest spożywanie na terenie cmentarza alkoholu i środków odurzających, przebywanie w stanie nietrzeźwym oraz wprowadzanie zwierząt.
6. Porządkowanie i pielęgnacja grobów należy do osób uprawnionych do pochowania zwłok określonych w art. 10 ust. 1 ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych z dnia 31 stycznia 1959 r. (tekst jedn. Dz. U. 2011 r. Nr 118, poz. 687 ze zm.). Śmieci, przekwitłe rośliny itp. należy wrzucać do pojemników lub odnieść na miejsce w tym celu przeznaczone.
7. Sposób zagospodarowania cmentarza regulują odrębne przepisy zgodnie z którymi ukształtowanie grobów indywidualnych, kwater zbiorowych, ustawienie nagrobków, pomników, tablic i innych oznak uczczenia zmarłych wymaga zgłoszenia do kancelarii cmentarza.
8. Niedozwolone jest samowolne:
 - ustawianie ławek i utwardzanie przejść między grobami
 - ustawianie, przestawianie lub wynoszenie z cmentarza jego urządzeń,
 - sadzenie drzew i krzewów lub ich usuwanie,
 - zbieranie wszelkiego rodzaju roślin, kwiatów, nasion i zniczy.
9. Groby o wartości historycznej, archeologicznej lub artystycznej podlegają ochronie przewidzianej w ustawie o cmentarzach (art. 6 ust. 4, art. 7. ust 5) oraz w ustawie o ochronie dóbr kultury z 15 lutego 1962 r. (Dz. U. z 1999 Nr 95 poz. 1150 – art. 5).
10. Wykonawcy robót kamieniarsko-budowlanych oraz pozostałe firmy i osoby fizyczne świadczące inne usługi na terenie cmentarza mogą sprowadzać potrzebny im sprzęt i materiały. Powierzone prace mogą wykonywać tylko w dni robocze od godz. 8 do 15, po uzyskaniu zezwolenia kierownictwa cmentarza, wniesieniu stosownych opłat oraz zgłoszeniu zakresu, daty i miejsca wykonania tych usług.
11. Dopuszcza się wjazd samochodami na teren cmentarza duchownych oraz innych osób organizujących oprawę ceremonii pogrzebowej.

- 12 W uzasadnionych przypadkach, po zgłoszeniu się do kancelarii cmentarza i uiszczeniu stosownej opłaty, dopuszcza się wjazd na teren cmentarza pojazdami mechanicznymi .
- 13 Dopuszcza się wjazd pojazdów należących do pracowników Zarządu Zieleni Miejskiej w Łodzi pełniących aktualnie obowiązki służbowe na terenie cmentarza. Pojazdy te powinny być oznaczone specjalnymi identyfikatorami.

Zasady świadczenia usług kamieniarsko-budowlanych i porządkowo - pielęgnacyjnych przez firmy na terenie łódzkich cmentarzy komunalnych.

Celem zapewnienia porządku i utrzymania właściwej infrastruktury na cmentarzach komunalnych zaleca się stosowanie poniższych zasad:

1. Wykonywanie prac kamieniarsko-budowlanych i usług porządkowo - pielęgnacyjnych może być wykonywane od poniedziałku do piątku w godzinach 8⁰⁰-15⁰⁰.
2. Wszystkie prace ziemne i kamieniarskie muszą być prowadzone zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa budowlanego, sanitarnego oraz bezpieczeństwa i higieny pracy.
3. Przed przystąpieniem do określonych czynności, Wykonawcy robót kamieniarsko-budowlanych i usług porządkowo - pielęgnacyjnych świadczonych na terenie nekropolii komunalnych są zobowiązani do:
 - przedłożenia w kancelarii cmentarza pisemnego upoważnienia dysponenta grobu do wykonywania określonego zakresu czynności,
 - zgłoszenia zakresu, daty i miejsca wykonywania tych usług (w przypadku budowy nowego nagrobka oraz budowy piwnicy grobowej należy załączyć jego szkic wraz z określonymi wymiarami zewnętrznymi),
 - uiszczenia opłaty za wjazd i parkowanie pojazdu wynikający z cennika stanowiącego załącznik do Zarządzenia Prezydenta Miasta w sprawie ustalenia opłat na cmentarzach komunalnych,
 - wnieść kaucję zabezpieczającą w kancelarii w wysokości 500,00 zł .
4. W przypadku naruszenia infrastruktury cmentarza, grobów lub ich otoczenia przez Wykonawcę, kancelarii przysługuje prawo zatrzymania kaucji, a gdyby kwota nie zadośćuczyniła powstałej szkodzi, prawo do dochodzenia naprawienia szkody przez Wykonawcę.
5. W przypadku nie naprawienia szkody przez Wykonawcę zarządca cmentarza dokona jej naprawienia samodzielnie a kosztami obciąży Wykonawcę.
6. W przypadku prawidłowego wykonania usługi kaucja zostanie zwrócona Wykonawcy w ciągu 1 dnia od daty jej zakończenia.
7. Wykonawca, który nie przestrzega postanowień niniejszego regulaminu oraz powoduje straty i szkody na terenie cmentarza ponosi pełną odpowiedzialność odszkodowawczą z tego tytułu względem zarządcy cmentarza, właścicieli grobów oraz gminy.
8. Nie stosowanie się przez Wykonawcę do postanowień niniejszego regulaminu lub opóźnienie w naprawieniu wyrządzonych szkód i zadośćuczynieniu, o którym mowa w pkt 6 uprawnia zarządcę cmentarza do wprowadzenia stałego lub czasowego zakazu świadczenia usług przez tego Wykonawcę na cmentarzu.